

N:o 44.

Ank. till Riksd. Kansli d. 30 April 1870, kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion om tillägg till gällande föreskrifter angående rättigheten att ransaka efter stulet gods.

Härom stadgas i 52 Kap. 2 § Missgerningsbalken: »Nu hafver man vån å, eller någon kunskap, hvart tjuf eller tjufnad är kommen: begäre då lof af häradsfogde eller länsman å landet, eller af borgmästare och råd i staden, att der ransaka, och säge hvad han hafver mist, och hurudant, så ock sina skäl dertill: såsom, att den misstänkte förr stulit; eller att sådana tjufsaker hos honom sedda äro; eller att han dem försålt; eller att han håller sig undan och synes taga sak å bak; eller varit i sällskap med andra, som tjufnaden med skäl tillvitas kan: i dessa och flera sådana fall må ransakan honom ej nekas; utan fare han dit med tvänne nämndemän eller tvänne edsvurna stadstjenare, eller ock andra goda män, och förkunne der byamän eller husbonden, att de dit sände äro. Finnes ej det man ransakar efter; bevisse då den, som ransakan begärde, eller gånge ed, att han sitt mist hafver, och ej af illvilja ransakning sökt. Ej må man annorlunda ransaka af sjelftagen makt.»

Beträffande detta lagbud har Herr *Åke Andersson* uti en inom Andra Kamraren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 206) anmärkt, att på landsbygden ofta kunde inträffa, att den, som blifvit bestulen, hade lång väg till kronofogde eller länsman och af sådan orsak ej medhunnit att skaffa sig vederbörlig tillåtelse att anställa husransakan, förr än tjuften eller tjufgömmaren under tiden undanskaffat det stulna; föreslående motionären fördenskull, »det Riksdagen ville besluta och hos Kongl. Maj:t anhålla om utfärdandet af en förordning, att hvarest icke fogde eller länsman är inom kommunen boende, hvarest stulet gods på giltiga skäl tros kunna finnas, kommunalnämndens ordförande i samma kommun må ega att utfärda visitationstillåtelse.»

Redan från fordom har lagstiftningen hos oss, liksom i främmande länder, med synnerlig ömhet värnat hemfriden, såsom ett af de nödvändigaste villkoren för samhällelig sammanlefnad. I sådan afsigt är ock genom ifrågavarande lagbud föreskrifvet, att husransakan ej må företagas, med mindre den offentliga embetsmyndigheten dertill lemnat tillstånd. Den granlaga pröfning, som här förutsättes, synes ej lämpligen böra öfverlemnas åt kommunalnämndens ordförande, hvilken ej står i tjemannansvar och tilläfventyrs icke alltid besitter för ändamålet erforderlig insigt och lagkunskap; och den omständighet blott, att embetsmyndigheten måste anlitas, verkar i sin mån, att husransakan icke i otid eller på alltför lösa misstankar påkallas. De af motionären anmärkta olägenheter torde dessutom ej vara förtjenta af någon synnerlig uppmärksamhet, ty i de flesta fall, då anledning förefinnes att stulet gods någonstädes är undangömdt, lärer egaren icke sakna utväg att genom lämpliga försigtighetsmått förekomma egendomens undanstickande under den tid, som erfordras för anskaffande af vederbörligt tillstånd att anställa husvisitation.

Utskottet får derföre hemställa,

att Herr Åke Anderssons motion ej må till någon vidare åtgärd å Riksdagens sida föranleda.

Stockholm den 29 April 1870.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.